

Az Európai Unió
Tanácsa

Brüsszel, 2022. november 10.
(OR. en)

14542/22
ADD 1

LIMITE

CORLX 1051
CFSP/PESC 1519
CODUN 58
COARM 229
CONUN 266

JAVASLAT

Küldi:	az Európai Bizottság főtitkára részéről Martine DEPREZ igazgató
Az átvétel dátuma:	2022. november 10.
Címzett:	Thérèse BLANCHET, az Európai Unió Tanácsának főtitkára
Tárgy:	PROJEKTDOKUMENTUM – „Az innováció kibontakoztatása: alaptechnológiák és nemzetközi biztonság”

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak a HR(2022) 268 számú dokumentumot.

Melléklet: HR(2022) 268

PROJEKTDOKUMENTUM

„Az innováció kibontakoztatása: alaptechnológiák és nemzetközi biztonság”

HR(2022) 268

Bevezetés

A tudomány és a technológia fejlődése kulcsfontosságú tényező a gazdasági és társadalmi fejlődés és jólét szempontjából. Mindazonáltal – amint azt az ENSZ főtitkára „[A legújabb fejlemények a tudomány és a technológia területén, valamint azok lehetséges hatása a nemzetközi biztonsági és leszerelési erőfeszítésekre](#)” című, 2021-ben kiadott jelentésében megállapította – egyre nagyobb aggodalomra ad okot az, hogy a biztonság és a leszerelés szempontjából releváns tudományos és technológiai fejlődés üteme meghaladja a kockázatok megértéséhez és kezeléséhez szükséges normatív, illetve irányítási keretek kapacitását.

Az ENSZ Leszerelési Kutatóintézete (UNIDIR) az ENSZ keretében működő autonóm intézmény, amely független kutatást végez a leszerelés területén és a kapcsolódó, különösen a nemzetközi biztonságot érintő kérdésekre vonatkozóan. Korábbi tevékenységeit tekintve az UNIDIR vezető szerepet töltött be azoknak az erőfeszítéseknek a támogatásában, amelyek a gyors és átalakító erejű technológiai fejlődés biztonsági vonatkozásainak megértésére és az azokra való reagálásra irányulnak. Ez a munka jelenleg egy erre a célra létrehozott többéves program, nevezetesen a **biztonsági és technológiai program** (SECTEC) irányítása mellett zajlik. A SECTEC kulcsfontosságú tudásszolgáltatóként működik a nemzetközi diplomáciai közösség, a magánszektor és a civil társadalom számára, és közvetítőként is működik azok között (kiadványait csak az elmúlt két évben több mint 13 000 alkalommal töltötték le, illetve több mint 6500 résztvevő vett részt a SECTEC rendezvényein). A SECTEC munkája emellett jelentős szakpolitikai hatást is kifejtett. Itt említendő többek között az, hogy a SECTEC által végzett munka az ENSZ-közygyűlés által a nemzetközi kiberbiztonság témájában elfogadott két konszenzusos jelentésben is említésre került.

„Az innováció kibontakoztatása: alaptechnológiák és nemzetközi biztonság” elnevezésű javasolt kétéves projekt középpontjában **bizonyos kulcsfontosságú alaptechnológiák** és azoknak a nemzetközi biztonságra gyakorolt potenciális hatása áll majd. Az e projekt keretében végzett munka három munkafolyamat köré szerveződik majd, amelyeket a következő szakasz fog részletesen ismertetni.

A projekt teljes mértékben beépül majd a SECTEC tágabb munkaprogramjába, kiaknázva a tágabb program részeként már korábban kialakított tudáseszközöket és -hálózatokat, valamint

hozzájárulva az átfogó célkitűzéseinek eléréséhez, amelyek szorosan kapcsolódnak [az UNIDIR alapvető megbízatásához](#):

- **A szakpolitika és a döntéshozatal alakítása.** A technológiai innováció új bizonytalansági tényezőket eredményez a globális biztonsági környezet tekintetében, és megkérdőjelezi a konfliktusokra és a fegyverzetellenőrzése vonatkozó koncepciók, illetve az azokra való reagálás hagyományos értelmezését. A többoldalú leszerelési mechanizmus, valamint a regionális és a nemzeti leszerelési mechanizmusok eszközeit és folyamatait ki kell majd igazítani annak érdekében, hogy hatékony szakpolitikai intézkedésekkel lehessen reagálni az új technológiákra. A SECTEC a munkája keretében arra fog törekedni, hogy tudásalkotás, tanácsadás és ötletek kidolgozása útján hozzájáruljon az ilyen szakpolitikai válaszintézkedések kialakításához és információkkal segítse azt.
- **A nemzetközi biztonság technológiai vonatkozásaival kapcsolatos tudáshiány csökkentése.** Az új technológiákkal kapcsolatos számos kihívás és lehetőség a technológiák műszaki jellemzőiben gyökerezik, ami miatt csak nehezen lehet úgy végrehajtani szakpolitikai és szabályozási intézkedéseket, hogy ne ismernénk megfelelően a szóban forgó technológiát, az általa jelentett kockázatokat és lehetőségeket is beleértve. Ezt tovább súlyosbítja az, hogy ezen innovációk nagy része – jellegéből adódóan – kettős vagy univerzális felhasználású, ami a szakpolitikai vagy szabályozási intézkedések esetében a potenciálisan felmerülő, területeken átívelő hatások és függőségek átfogóbb megértését teszi szükségessé.
- **Közvetítés a közösségek között.** A jelenlegi helyzetben, amikor is egyre fokozódik a globális instabilitás és bizalmatlanság, bővül az érintett szereplők köre, egyre nagyobb mértékben terjednek az ismeretek és a szakértelem, illetve amikor a szabályozás hagyományos formáit illetően csak korlátozottabb lehetőségek állnak rendelkezésre, égetően fontos, hogy a különböző közösségek együttműködjenek és megosszák egymással a programjaik alakítását segítő ismereteiket. Ez egyformán igaz a különböző ágazatokban működő közösségekre (pl. kormányok, ipar, civil társadalom), valamint a többoldalú mechanizmusokon belüli és hagyományosan különböző silókban működő közösségekre is (pl. nemzetközi biztonság, fejlesztés, digitális együttműködés, bűnözés). A SECTEC ki fogja aknázni az UNIDIR egyedülálló helyzetét, hogy ezáltal a hagyományos silókban átívelően dolgozhasson azt a célt szem előtt tartva, hogy összekapcsolja az egymással egyre nagyobb mértékben összefüggő eszmevilágot, hogy hidat építsen a közösségek között, valamint hogy megszilárdítsa az ismereteket.

PROJEKT

A béke és a biztonság összefüggésében összetett feladatot jelent a technológiai fejlődés jelentette kihívásokra való reagálás és az e fejlődés által kínált lehetőségek kiaknázása. Általánosságban elmondható, hogy ez megköveteli magának a technológiának, valamint annak megértését, hogy a technológia miként és milyen célra használható fel, továbbá hogy milyen irányítási eszközök állnak rendelkezésre a technológiafejlesztés és -használat irányításának vagy ellenőrzésének céljára. „Az innováció kibontakoztatása: alaptechnológiák és nemzetközi biztonság” elnevezésű javasolt projekt célja, hogy az alábbiakban ismertetett három munkafolyamaton keresztül feltérképezze bizonyos kulcsfontosságú alaptechnológiák

kifejlesztésének, alkalmazásának és irányításának kérdéskörét, valamint e technológiák relevanciáját a nemzetközi béke és biztonság szempontjából.

E projekt alkalmazásában az alaptermotechnológiák olyan technológiák, amelyek lehetővé teszik vagy ösztönzik az innovációt, a képességfejlesztést és a nagyobb hatás kifejtését az UNIDIR SECTEC programjának keretében végzett munka részét képező egyéb alkalmazási területeken, nevezetesen a kiberkérdések, a mesterséges intelligencia és annak autonómiája, valamint a rendszerintegráció területén. Ez összhangban áll a [kulcsfontosságú alaptermotechnológiákra vonatkozó uniós politikával](#), amely elismeri, hogy ezek a több területet érintő technológiák alapvető szerepet töltenek be az ágazatokon és alkalmazásokon átívelő innováció mozgatórugóiként.

Ez a projekt négy, biztonsági szempontból különösen fontosnak tekintett alaptermotechnológiához kapcsolódó lehetőségekre és kihívásokra összpontosít majd. Az említett négy technológia a következők: **fejlett anyagok** (pl. félvezetők, mikro- és nanotechnológiák), **alkatrészek és alkotóelemek** (pl. mikrocsipek, érzékelők), **infrastruktúra** (pl. következő generációs konnektivitási infrastruktúra – 5G és 6G, dolgok internete, számítási felhő, szuverén internet), valamint **feldolgozás és számítástechnika** (pl. felhőalapú számítástechnika, pereminformatika és kvantum-számítástechnika).

1. 1. munkafolyamat: A tendenciák nyomon követése és a tudományos és technológiai fejleményekkel kapcsolatos tájékozottság növelése

1.1. Cél

E munkafolyamat célja, hogy új és kialakulóban lévő technológiákat térképezzen fel és segítsen ismereteket szerezni azokról, illetve hogy segítsen feltérképezni és megérteni a bevettebb technológiák új alkalmazási területeken való felhasználásának lehetőségeit. Az e munkafolyamat keretében végzett tevékenységek elsősorban arra irányulnak majd, hogy technikailag és tudományosan megalapozott bizonyítékokra építve hozzáférhető ismeretekkel lássák el a szakpolitikai és egyéb döntéshozókat a vizsgált technológiai területekre vonatkozóan.

1.2. Várt eredmények:

- a) A szakpolitikai és egyéb döntéshozók fokozott felkészültsége az új és a kialakulóban lévő technológiák által jelentett kihívások kezelésére és az e technológiák által kínált lehetőségek kiaknázására.
- b) A különböző technológiák közötti kapcsolatok és konvergenciák jobb megértése.
- c) Az új technológiák potenciális kockázataival és előnyeivel kapcsolatos tájékozottság növelése, valamint korai előrejelzési képességek biztosítása azon államok számára, amelyek korlátozott kapacitással rendelkeznek a kilátások feltérképezésére.

1.3. A munkafolyamat leírása

Ez a munkafolyamat két fő tevékenységet foglal magában. Először is, lehetővé teszi egy **folyamatos technológiai horizont-elemző** feladatkör létrehozását annak biztosítása érdekében, hogy a fejlesztés, illetve az alkalmazás korai szakaszában feltárják, megvizsgálják és elemezzék a legrelevánsabb tudományos és technológiai eredményeket. E tevékenység eredményeképpen **évi két gyűjtemény fog készülni a technológiai innováció azon legfontosabb tendenciáiról**, amelyek a nemzetközi békéhez és biztonsághoz kapcsolódnak. E tevékenység eredményei kiegészítik és nem ismétlik meg a hivatalos többoldalú folyamatok keretében – például a CCW-ben és annak *a halált okozó autonóm fegyverrendszerek területén kialakulóban lévő technológiákkal foglalkozó kormányzati szakértői csoportjában*, valamint az *információs és kommunikációs technológiák biztonságával és használatával foglalkozó nyitott végű munkacsoportban* – végzett munkát, továbbá hozzájárulnak majd az olyan releváns többoldalú tevékenységek szélesebb köréhez is, mint az ENSZ-főtitkár éves jelentése [a tudomány és a technológia szerepéről a nemzetközi béke és biztonság összefüggésében](#) illetve a [közös menetrend](#), amely tartalmazza az új békeprogramot és az ENSZ jövőjéről 2023-ban megrendezendő csúcstalálkozóra vonatkozó javaslatot.

Az e munkafolyamathoz tartozó második tevékenység **nyolc** olyan **technológiai reggeli** szervezését foglalja magában, amelyek célja, hogy negyedévente lehetőséget biztosítsanak a genfi és New York-i diplomáciai közösségnek arra, hogy informális keretek között és a szakértőkkel közvetlenül együttműködve megismerjék és megvitassák a nemzetközi béke és biztonság szempontjából releváns konkrét alaptechnológiákat. Minden rendezvényre kétszer kerül sor: először személyesen Genfben, másodszor pedig virtuálisan, a New York-i közösség számára.

2. 2. munkafolyamat: a tudomány és a technológia nemzetközi békére és biztonságra gyakorolt hatásának megértése

2.1. Cél

E munkafolyamat célja annak jobb megértése, hogy az új alaptechnológiák hogyan használhatók fel, illetve milyen hatást érhetnek el a biztonság területén. Az e pillér keretében végzett munka a különböző technológiák növekvő konvergenciájára, valamint a több területre kiterjedő alkalmazásukra is összpontosítani fog. E munkafolyamat rávilágít majd különösen arra, hogy az alaptechnológiák fejlődése hogyan fogja alakítani a jövő konfliktusait és harctereit.

2.2. Várt eredmények:

- a) Az új és kialakulóban lévő alaptechnológiák békére és biztonságra gyakorolt hatásának a szakpolitikai döntéshozatalban érintett közösség általi jobb megértése.
- b) Fokozott képesség a különböző technológiák alkalmazási területei közötti összefüggések és kapcsolatok kialakítására, ami megalapozottabb szakpolitikai vitákat eredményez a különböző területeken és folyamatok során.
- c) Fokozott képesség az új technológiák jelentette kockázatok csökkentését célzó, a fejlődést és az innovációt nem akadályozó szakpolitikai beavatkozási lehetőségek azonosítására.

2.3. A munkafolyamat leírása

Ez a munkafolyamat **négy kutatási tanulmány** elkészítését foglalja magában, azaz egy-egy tanulmányt a vizsgált alaptechnológiák minden egyes alkategóriájára vonatkozóan. Az egyes kutatási tanulmányok célja, hogy bemutassák magát a technológiát, valamint elemezzék, hogy az adott technológia milyen pozitív és negatív hatást gyakorolhat a nemzetközi békére és biztonságra. Az ilyen hatásvizsgálatok elvégzéséhez használt kutatási módszertan nemcsak a katonai képességeket veszi figyelembe, hanem adott esetben politikai, gazdasági, társadalmi, technológiai, jogi és környezeti tényezőket is (PESTLE-elemzés). E kutatási tanulmányok eredményeként írásbeli jelentések készülnek, amelyek összefoglalóit az ENSZ valamennyi hivatalos nyelvén elérhetővé teszik a szélesebb közönség elérése és a hozzáférhetőség elősegítése érdekében (a jelentések teljes szövegének lefordítása a rendelkezésre álló idő és erőforrások függvényében történik).

Ezen túlmenően, annak tudatában, hogy az ilyen technológiákat összetett politikai, katonai, jogi és műszaki ökoszisztémában fejlesztik és alkalmazzák, a munkafolyamat keretében **négy, több érdekelt felet tömörítő párbeszédet** fognak szervezni a kutatási tevékenységek kiegészítése, valamint az érdekelt felek különböző közösségei közötti véleménycsere és tudásátadás előmozdítása érdekében. Ezeknek a találkozóknak a formátuma hibrid lesz, és olyan időpontban tartják majd, hogy a világ minden tájáról érkező közönség részt tudjon rajta venni.

3. 3. munkafolyamat: a fegyverzet-ellenőrzés modernizálása és a 21. századi irányítási válaszlépések kialakítása

3.1. Cél

E munkafolyamat célja annak vizsgálata, hogy az új alaptechnológiák járnak-e új irányítási kihívásokkal, és amennyiben igen, hogyan lehet korszerűsíteni a hagyományos fegyverzet-ellenőrzési eszköztárat e kihívások leküzdése érdekében. Ezenkívül a munkafolyamat keretében feltérképezik azt is, hogy a hagyományos fegyverzet-ellenőrzési intézkedések mennyiben egészítik ki azokat a szélesebb körű technológiai irányítási intézkedéseket, amelyek hozzájárulhatnak ugyanazon célok – a biztonság, a stabilitás, a védelem, a kockázatesökkentés és a nonprolifерáció – megvalósításához.

3.2. Várt eredmények

- a) Az új és kialakulóban lévő technológiák kezelésére szolgáló jelenlegi fegyverzet-ellenőrzési eszköztár lehetséges erősségeinek és korlátainak jobb megértése.
- b) A technológiai irányítási eszközök szélesebb körének (pl. ipari szabványok, önszabályozási mechanizmusok), valamint annak jobb megértése, hogy ezeket az eszközöket a nemzetközi biztonsági közösség hogyan használhatja ki egy békésebb, stabilabb és biztonságosabb világ megteremtése érdekében.
- c) A tudáságazatok közötti termékeny informális információcsere, amely nyitva áll valamennyi ENSZ-tagállam, az ipar és általában a civil társadalom előtt.

3.3. A munkafolyamat leírása

Ez a munkafolyamat a 2. munkafolyamat megállapításaira fog épülni, hogy **négy további**, a konkrét irányítási kihívásokra és a lehetséges szakpolitikai válaszokra összpontosító **kutatási tanulmány** révén tovább bővítse a kiválasztott alaptechnológiák elemzését. A 2. munkafolyamathoz hasonlóan minden kutatási tanulmányt ki kell egészíteni egy **több érdekelt fél részvételével folytatott**, hibrid formában tartott célzott **párbeszéddel** a különböző ágazatokban feltárt olyan tanulságok levonása céljából, amelyek felhasználhatók a nemzetközi biztonságpolitikai válaszingtézkedések javítására.

Ez a munkafolyamat magában foglalja továbbá egy olyan **interaktív infografika** koncepciójának kialakítását és korai megtervezését is, amely lehetővé teszi a kiválasztott alaptechnológiák szempontjából releváns regionális és nemzetközi szintű fegyverzet-ellenőrzési és szélesebb körű technológiai irányítási és egyéb eszközök azonosítását és feltérképezését. Ez a tevékenység egyrészt az alkalmazandó és releváns eszközök azonosítására és rangsorolására szolgáló módszertan, másrészt az adatvizualizáció különböző lehetőségeinek tesztelésére szolgál. Az infografikát az UNIDIR honlapjának egyik weboldalára fogják feltölteni.